

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در مورد استفاده از وسایل کمک آموزشی توسط اعضای هیات علمی در حین تدریس

سیده نگار اسعدی^{*۱}

مقاله اصلی

۱- استادیار گروه بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

*مشهد- بلوار وکیل آباد - دانشجوی ۹ - پلاک ۴۵ - طبقه ۲- کد پستی: ۹۱۸۸۹-۸۶۷۷۳

تلفن: ۰۵۱۱-۸۵۴۴۶۳۳

دورنگار: ۰۵۱۱-۸۵۱۷۵۰۵

assadin@mums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: در طول زمان مدرسان و اعضای هیات علمی از وسایل کمک آموزشی گوناگونی برای آموزش بهتر مطالب به دانشجویان بهره‌جسته‌اند. این وسایل و ابزار می‌توانند از قدرت درک و تجسم دانشجویان برای آموزش کمک بگیرند از جمله آن‌ها: تخته سیاه، تخته سفید، پاورپوینت، اطلس و عکس، مولاژ، فیلم و سایر وسایل اند. هدف از این مطالعه تعیین نظرات دانشجویان در مورد استفاده از وسایل کمک آموزشی توسط اعضای هیات علمی در حین تدریس است.

روش کار: در این مطالعه مقطعی، توسط یک پرسشنامه که روایی و پایایی آن تایید شده است، اطلاعات مربوط به میزان استفاده اعضای هیات علمی از وسایل کمک آموزشی در حال حاضر و اینکه این میزان چقدر باید باشد، و مناسبت وسایل کمک آموزشی با نوع درس از نظر دانشجویان پزشکی بررسی و بر حسب درصد از (۱۰۰-۰) به وسایلی از قبیل: تخته سیاه، تخته سفید، پاورپوینت، اطلس و عکس، مولاژ، فیلم و سایر وسایل نمره داده شد. داده‌ها در SPSS ۱۱/۵ مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها: از بین پرسشنامه‌های عودت داده شده، اطلاعات ۵۲ پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. از نظر دانشجویان پزشکی میزان استفاده اعضای هیات علمی از پاورپوینت بین وسایل کمک آموزشی بیشتر از بقیه بود (۷۱/۵۳ درصد)، میزان استفاده اعضای هیات علمی از پاورپوینت می‌بایست بیشترین میزان درصد بین وسایل کمک آموزشی باشد (۷۹/۰۱ درصد) و از بین وسایل کمک آموزشی ذکر شده اطلس و عکس از بقیه مناسبت بیشتری با نوع درس داشته است (۷۹/۶۱ درصد).

نتیجه گیری: استفاده از وسایل کمک آموزشی الکترونیکی رایج شده است و البته کاربردی نیز هست ولیکن انتخاب وسیله کمک آموزشی بر اساس مناسبت با نوع درس صورت می‌گیرد.

کلمات کلیدی: وسایل کمک آموزشی، مناسبت، پاورپوینت، اطلس و عکس.

مقدمه:

همواره آموزش نقش مهمی در تعلیم و تربیت دانشجویان داشته و فلسفه ایجاد دانشگاه، دانشکده‌ها و وجود اعضای هیات علمی نیز آموزش دانشجویان بوده است (۱).

اعضای هیات علمی از روش‌های گوناگونی برای آموزش مطالب علمی به دانشجویان بهره می‌جویند و در این راستا وسایل کمک آموزشی الکترونیک (۲) و غیر الکترونیک (۳) می‌توانند کمک مناسبی برای آموزش و یادگیری بهتر مطالب برای دانشجویان باشند (۵ و ۴)، همچنین به تازگی برای ارزیابی دانشجویان از روش‌های الکترونیکی استفاده می‌شود.

در طول زمان مدرسان و اعضای هیات علمی از وسایل کمک آموزشی گوناگونی برای آموزش بهتر مطالب به دانشجویان استفاده کرده‌اند. این وسایل و ابزار می‌توانند از قدرت درک و تجسم دانشجویان (۶ و ۷)، برای آموزش کمک بگیرند از جمله آن‌ها: تخته سیاه، تخته سفید، پاورپوینت، اطلس و عکس، مولاژ، فیلم و سایر وسایل اند (۸). در مطالعات و تحقیقاتی که در این زمینه و در حیطه آموزش پزشکی در دانشگاه‌های معتبر دنیا انجام شده است (۹ و ۱۰ و ۱۱) همگی بر استفاده بیشتر و کاربردی بودن پاورپوینت نسبت به وسایل کمک آموزشی کلاسیک اذعان دارند (۱۲ و ۱۳).

در انتخاب وسیله کمک آموزشی مناسب با نوع درس باید توجهی خاص مبذول نمود تا بتوان در جهت آموزش و یادگیری بهتر دانشجویان گام برداشت. مثلاً استفاده از تخته سیاه و سفید همچنین اطلس و مولاژ با بعضی از دروس مناسب خاصی دارند حال آنکه برای برخی دروس دیگر ممکن است اصلاً مفید واقع نگردند پس انتخاب صحیح وسیله کمک آموزشی عمده از الکترونیک و غیر الکترونیک نیز نباید از نظر دور نگه داشته شود.

هدف از این مطالعه تعیین نظرات دانشجویان پزشکی در مورد استفاده از وسایل کمک آموزشی توسط اعضای هیات علمی در حین تدریس است.

مواد و روش‌ها:

در یک مطالعه مقطعی، توسط یک پرسشنامه که روایی آن با استفاده از نظرات کارشناسی و پایایی آن توسط مطالعه پایلوت و بدست آوردن ضریب همبستگی ۰/۸۵ تایید شده است، اطلاعات مربوط به میزان استفاده اعضای هیات علمی از وسایل کمک آموزشی در حال حاضر و اینکه این میزان چقدر باید باشد، و مناسبت وسایل کمک آموزشی با نوع درس از نظر دانشجویان پزشکی بر حسب درصد از (۰-۱۰۰) به وسایلی از قبیل: تخته سیاه، تخته سفید، پاورپوینت، اطلس و عکس، مولاژ، فیلم و سایر وسایل نمره داده شد. داده‌ها در SPSS ۱۱/۵ مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها:

میزان استفاده اعضای هیات علمی از تخته سیاه ۱۰/۳۸ درصد، تخته سفید ۲۹/۴۲ درصد، پاورپوینت ۷۱/۵۳ درصد، اطلس و عکس ۵۹/۴۲ درصد، مولاژ ۳۹/۶۱ درصد، فیلم ۱۹/۴۲ درصد و سایر وسایل کمک آموزشی ۱۱/۱۵ درصد بود که کمترین میزان استفاده از آن تخته سیاه و بیشترین متعلق به پاورپوینت بود.

میزان مورد لزوم استفاده اعضای هیات علمی از هر یک از وسایل کمک آموزشی از دید دانشجویان به این شرح بود: تخته سیاه ۱۰/۱۹ درصد، تخته سفید ۴۰/۵۷ درصد، پاورپوینت ۷۹/۰۱ درصد، اطلس و عکس ۶۸/۴۶ درصد، مولاژ ۵۰/۱۹ درصد، فیلم ۳۹/۰۳ درصد و سایر وسایل کمک آموزشی ۱۹/۶۱ درصد که کمترین میزان مورد لزوم استفاده از تخته سیاه و بیشترین پاورپوینت بود.

میزان مناسبت با نوع درس تخته سیاه ۴۹/۰۳ درصد، تخته سفید ۶۰/۳۸ درصد، پاورپوینت ۷۸/۴۶ درصد، اطلس و عکس ۷۹/۶۱ درصد، مولاژ ۶۱/۵۳ درصد، فیلم ۴۹/۲۳ درصد و سایر وسایل کمک آموزشی ۳۸/۰۷ درصد بود که کمترین میزان مناسبت برای سایر وسایل کمک آموزشی و تخته سیاه و بیشترین برای اطلس و عکس بود. (جدول ۱)

جدول ۱: درصد میزان استفاده، میزان لزوم استفاده، میزان مناسبت با نوع درس برای هر یک از وسایل کمک آموزشی بر حسب درصد.

نوع وسیله	تخته سیاه	تخته سفید	پاورپوینت	اطلس و عکس	مولاژ	فیلم	سایر وسایل کمک آموزشی
میزان استفاده	۱۰/۳۸	۲۹/۴۲	۷۱/۵۳	۵۹/۴۲	۳۹/۶۱	۱۹/۴۲	۱۱/۱۵
میزان لزوم استفاده	۱۰/۱۹	۴۰/۵۷	۷۹/۰۱	۶۸/۴۶	۵۰/۱۹	۳۹/۰۳	۱۹/۶۱
میزان مناسبت	۴۹/۰۳	۶۰/۳۸	۷۸/۴۶	۷۹/۶۱	۶۱/۵۳	۴۹/۲۳	۳۸/۰۷

مولژ و... نمی‌باشد، کاربرد وسیعی پیدا کرده است و در واقع با امکانات ساده می‌توان مطالب مورد نیاز دانشجویان را در زمان محدود کلاس به ایشان منتقل نمود (۸). انتخاب وسیله کمک آموزشی باید بر اساس مناسبت با نوع درس صورت گیرد. امکان دارد درسی با نوع خاصی از وسیله کمک آموزشی مناسبت بیشتری داشته باشد. به عنوان مثال برای آموزش دروس آناتومی داشتن اطلس و یا مولژ مرتبط می‌تواند کمک خوبی برای آموزش بهتر مطالب به دانشجویان باشد. در مطالعات و تحقیقاتی که در این زمینه و در حیطه آموزش پزشکی در دانشگاه‌های معتبر انجام شده است (۹ و ۱۰ و ۱۱) همگی نتایج این مطالعه را تایید می‌کنند و بر استفاده بیشتر و کاربردی بودن پاورپوینت نسبت به وسایل کمک آموزشی قبلی اذعان دارند (۱۲ و ۱۳).

بحث و نتیجه گیری: استفاده از وسایل کمک آموزشی الکترونیکی رایج شده است که بارزترین و ساده ترین آن پاورپوینت می‌باشد که امروزه نسبت به سایر وسایل کمک آموزشی کلاسیک یا غیر الکترونیک که در علوم پزشکی مورد استفاده داشته و دارد، بیشتر به کار می‌رود (۱۲ و ۱۳) و کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی برای تدریس و آموزش آن به اعضای هیات علمی و دانشجویان در اغلب دانشگاه‌ها و سازمان‌ها ی آموزشی برگزار می‌شود. در حال حاضر کمتر عضو هیات علمی است که از چگونگی تهیه و تنظیم پاورپوینت‌های آموزشی بی اطلاع باشد (۱۲ و ۱۳) و البته پاورپوینت کاربردی نیز هست و قابلیت انتقال مطالب با متن و تصاویر مناسب به دانشجویان را دارد، از آنجایی که تهیه آن ساده بوده و نیازمند مخارج زیاد مثل: اطلس‌های رنگی و

References:

1. Simon H. Principles of teaching and learning. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: http://www.med.fsu.edu/education/faculty_development/principles_teach_learn.asp
2. Hoffman B. The encyclopedia of educational technology. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from : <http://coe.sdsu.edu/ect>.
3. Cooper G. Teaching with technology _ all about blackboard. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: <http://www.uoregon.edu/~tep/technology/blackboard/html>.
4. Teaching and learning strategies, new horizons. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: www.newhorizons.org/strategies/front_strategies.html.
5. Teaching methods, teacher vision. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: http://www.teacher_vision.fen.com/teaching_methods/resources/5810.html.
6. Medical education. wikipedia free encyclopedia. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: http://www.en.wikipedia.org/wiki/medical_education.
7. Medical education, encyclopedia article, citizendiu. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: http://www.en.citizendium.org/wiki/medical_education.
8. System and tools educational model, wikiversity. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: <http://www.en.online> : [http://www.wikiversity.org/wiki/systems_and_tools_educational_model.
9. Medical Education, AMA. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from : <http://www.ama.assn.org>.
10. Mayo school of graduate medical education – resources, Mayo. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: <http://www.mayo.edu/msgme/resources.html>.
11. Medical education, AAMC. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: <http://www.aamc.org/med/start.html>.
12. Power point – enhancing education, Carnegie Mellon University. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: http://www.cmu.edu/teaching/try_new/power_point.html.
13. Teaching with power point. Northeastern University. 2009 [cited 14 Dec 2009]. Available from: http://www.edtech.neu.edu/learn_new_skills/reference_materials/power_point.